

Leeswijzer

1.

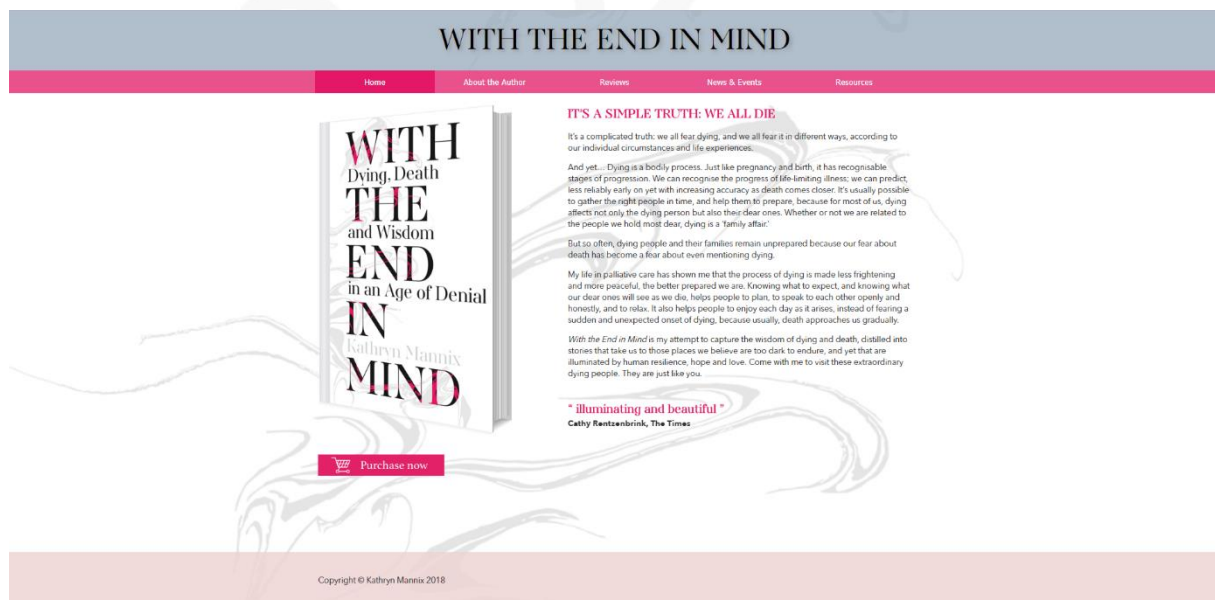
Achtergrondinformatie over het boek

'Met het einde in gedachten' is een vertaling van 'With the end in mind'. Het werd in 2018 gepubliceerd door uitgeverij HarperCollins Publishers. In Nederland is het uitgegeven door Uitgeverij Unieboek | Het Spectrum in Houten. Het boek werd direct na verschijning een Sunday Times-bestseller in Engeland.

Auteur Kathryn Mannix maakte voor de BBC een kort filmpje (3'50 minuten), met informatie over het gewone sterven: 'Dying is not as bad as you think'. Het is te zien via deze link: <https://www.bbc.com/ideas/videos/dying-is-not-as-bad-as-you-think/p062m0xt>

Het filmpje, dat in het eerste half jaar al door drie miljoen mensen is bekeken, heeft op een positieve wijze bijgedragen aan de bekendheid van het boek. Mannix is inmiddels een veelgevraagd spreker op tal van (internationale) congressen.

Er is een speciale website over 'With the end in mind' (in het Engels): <http://withtheendinmind.co.uk/>

The screenshot shows the website for the book 'With the End in Mind'. The header is a dark blue bar with the title 'WITH THE END IN MIND' in white. Below the header is a navigation bar with links for Home, About the Author, Reviews, News & Events, and Resources. The main content area features a book cover on the left and a text block on the right. The book cover is titled 'WITH Dying, Death and Wisdom THE END in an Age of Denial IN Kathryn Mannix MIND'. The text block on the right is titled 'IT'S A SIMPLE TRUTH: WE ALL DIE' and contains several paragraphs of text. A quote from Cathy Rautzenbrink, The Times, is at the bottom: '* illuminating and beautiful *'. A 'Purchase now' button is visible below the book cover. The footer of the website is a light blue bar with the text 'Copyright © Kathryn Mannix 2018'.

Achtergrondinformatie over de auteur

Kathryn Mannix heeft dertig jaar als palliatief arts gewerkt in Engeland, onder meer in Newcastle Hospitals, maar ook in hospices en in de thuiszorg. Ze is met vervroegd pensioen gegaan, omdat ze tijd wilde hebben voor haar missie: mensen vertellen hoe het gewone sterven eruit ziet. Mannix is tevens cognitief gedragstherapeut.

Achtergrondinformatie over de inhoud van het boek

Aan de hand van ontmoetingen met patiënten en naasten, omschrijft Mannix haar werk in de palliatieve zorg. Ze gebruikt de verhalen om vragen op te roepen over onze omgang met onze sterfelijkheid. Haar constatering is dat wij als Westerlingen de kennis over het gewone sterven zijn kwijtgeraakt, met allerlei angstbeelden tot gevolg. Door kennis op te halen kan er weer een cultuur ontstaan waarin wij met vertrouwen naar het sterven kijken. En passant, maar niet minder belangrijk, is het pleidooi van Mannix om – vanuit het besef van sterfelijkheid – bewuster te leven, en zodoende meer van het leven te genieten.

Recensie in het vakblad Pallium

Met het einde in gedachten

EEN SUNDAY TIMES-BESTSELLER
KATHRYN MANNIX

Met het einde in gedachten

ERVARINGEN VAN EEN PALLIATIEF ARTS

'Een Sunday Times-bestseller', meldt de cover van *Met het einde in gedachten. Ervaringen van een palliatief arts*. Het boek van de Britse arts en cognitief therapeut Kathryn Mannix is dat geheel terecht. Aan de hand van uiteenlopende casuïstiek – variërend in ziektebeelden en symptoomlast, maar ook in de achtergronden van de beschreven patiënten – beschrijft Mannix haar ervaringen in en buiten het hospice waar ze al enige decennia werkt. Waar het boek *Slotcouplet* van Sander de Hosson – enigszins vergelijkbaar omdat het ook een palliatieve praktijk vanuit de ogen van een dokter beschrijft – blijft hangen in anekdotes en het wijzen op het belang van compassie, komt in het boek van Mannix veel meer de veelzijdige inhoud van het vak naar voren. En passant nodigt ze de lezer uit zich vroegtijdig voor te bereiden op het levens-einde, ook om daardoor zoveel mogelijk van het leven te kunnen genieten. Al met al een briljant boek. Mocht je dit jaar één boek over palliatieve zorg willen lezen, laat het dan dit boek zijn.

Kathryn Mannix
Met het einde in gedachten. Ervaringen van een palliatief arts.
ISBN 9789000353644.
Uitgeverij Unieboek.

Discussiepunten en vragen

1. Sterfelijkheid

Hoe verhoud jij je tot jouw sterfelijkheid? Negeer je dat vooral, of ontken je het? Of probeer je die feitelijkheid juist in je leven te integreren? Hoe dan? En zou je het anders willen?

2. Sterfbed

Heb jij een sterfbed van nabij meegemaakt? Zo ja, maakte het boek jou ongerust over je eigen sterven? Of heeft het je juist rust gegeven? Welke beelden van het sterfbed bleken in overeenstemming te zijn met de verhalen uit het boek, en welke niet?

3. Kennis

Wist je voor het lezen van dit boek genoeg over het sterfbed? Nu je het boek hebt gelezen: wat is fijn om te weten, en wat juist niet? Wat is het gevolg van dit 'weten'?

4. Dokter

Zou je Kathryn Mannix aan je ziekte- en sterfbed willen hebben, als dokter? Waarom wel, of waarom niet? Wat verwacht je vooral van een dokter die in de laatste levensfase voor jou zorgt (naast partner, familie, verpleegkundigen e.d.)?

5. Raken

Selecteer één of meer zinnen of alinea's die jou hebben geraakt. Zou je een zin of alinea willen voorlezen, en kunnen vertellen waarom deze jou zo heeft geraakt?

6. Taalgebruik

Hoe (on)gemakkelijk voel je je bij woorden als dood, sterven of lijk? Hoe (on)gemakkelijk voel je je bij eufemismen als hemelen, heen gaan, heeft eeuwige rust, et cetera?

7. Euthanasie

In het hoofdstuk 'Please Release Me – Kant B' ontvlucht een Indiase patiënt een Nederlands ziekenhuis omdat hij het gevoel heeft dat hem telkens euthanasie wordt aangepraat. Hoe denk jij over euthanasie in Nederland? Kun je je voorstellen dat mensen (Nederlanders en migranten) er bang van worden?

8. Vooruitkijken

In de hoofdstukken 'With love from me to you' en 'Something Unpredictable' gaat het onder meer over het belang van vroegtijdig nadenken over je laatste levensfase. En ook: het vastleggen van je wensen over die laatste levensfase. Denk hierbij bij voorbeeld aan een testament, een zorgplan, een wilsverklaring of een omschrijving van je uitvaartwensen. Heb jij al het één en ander vastgelegd, en zo ja, wat? Als je nog nauwelijks iets hebt vastgelegd, wat remt jou dan?

Verder lezen

Wil je méér lezen over de dood? Op de website palliatievezorg.nl staan honderden recensies van boeken over hospicezorg, rouw, verlies, uitvaartzorg, palliatieve zorg en aanverwante onderwerpen. <https://palliatievezorg.nl/actueel/recensies/>

Ze zijn geschreven door Rob Bruntink, mede-eigenaar van Bureau MORBidee. Iedere maand komen er nieuwe recensies bij.

Meer informatie over Bureau MORBidee

Bekijk de website www.bureauorbidee.nl. In de webwinkel verkopen we diverse gesprekshulpen, die het praten over de dood vergemakkelijken:

Boekenleggers

Bureau MORBidee heeft ook enkele boekenleggers in de webwinkel staan, die tevens als gesprekshulp te gebruiken zijn. Op de achterzijde staan vijftien vragen waarmee je het credo op de voorzijde ('Love life, talk death') inhoud kunt geven. Ze zijn per 10 stuks te koop.

